15.10.2020

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Alko Oy:n lausunto

Hallituksen esitys HE 145/2020 vp eduskunnalle alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun liitteen muuttamisesta

Alko Oy esittää lausuntonaan hallituksen esityksestä alkoholijuomaveron korottamiseksi seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan alkoholijuomien valmisteveron korottamista. Veronkorotus kohdistettaisiin kaikkiin juomaryhmiin, mutta edellisen vuoden 2019 korotuksen tavoin viinin veronkorotus olisi muiden juomaryhmien korotusta suurempi. Oluen veroa korotettaisiin 4,2 prosenttia, mietojen käymisteitse valmistettujen juomien veroa 3,7 prosenttia, viinin veroa 6,0 prosenttia, välituotteiden veroa 4,6 prosenttia ja etyylialkoholien veroa 3,2 prosenttia. Keskimäärin vaikutus juomien vähittäismyyntihintoihin olisi noin 2 prosenttia.

Alkoholinkulutusta ja siitä aiheutuvia haittoja on tutkimusten perusteella tehokkainta ehkäistä säätelemällä alkoholin saatavuutta ja hintaa. Alkon toimintaa säädellään alkoholipoliittisin perustein muun muassa aukioloaikojen ja hinnoitteluperusteiden osalta.

Alkoholin saatavuuden näkökulmasta päivittäistavarakaupalla on noin 4 600 myyntipistettä ja Alkolla on 364 myymälää. Päivittäistavarakaupat voivat myydä alkoholia vuoden jokaisena päivänä kello 9-21. Alkon myymälät ovat auki arkisin klo 9-21, lauantaisin klo 9-18 sekä ovat kiinni sunnuntaisin ja juhlapyhinä. Suomessa myytiin vuonna 2019 laajassa vähittäismyynnissä olevaa olutta 389 miljoonaa litraa, joka edustaa 70 prosenttia myydyistä litroista. Mietoja viinejä myytiin 59 miljoonaa litraa (11 prosenttia myydyistä litroista) ja väkeviä alkoholijuomia 25 miljoonaa litraa (5 prosenttia).

Alkon hinnoittelu poikkeaa muun vähittäiskaupan hinnoittelusta. Yksinoikeusjärjestelmän piirissä olevien tuotteiden hinnoittelukertoimet ovat kiinteitä ja tavarantoimittajat määrittävät tuotteidensa lopullisen myyntihinnan. Yhtiön hinnoittelu on läpinäkyvää ja tuotteiden keskimääräinen myyntikate on 17 prosenttia. Toimintamalli on tasapuolinen kaikille toimittajille niiden koosta riippumatta. Alkossa ei ole käytössä tuotteiden markkinaehtoista tarjoushinnoittelua kuten muussa vähittäiskaupassa, jossa tuotteita voidaan myydä tarjoustuotteena alle omakustannushinnan.

Alkoholijuomasta riippumatta terveydellisiin ja muihin haittoihin vaikuttava tärkein tekijä on juodun etanolin (puhtaan alkoholin) määrä. Väkevillä alkoholijuomilla oli aiemmin keskeinen asema suomalaisten juomatavoissa. Viimeisen vuosikymmenen aikana väkevien kulutus on laskenut noin 40 prosenttia ollen 1,7 litraa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti vuonna 2019 (THL: Alkoholijuomien kulutus 2019). Olut on suomalaisten eniten ostama juomalaji ja lähes 47 prosenttia absoluuttilitroista on olutta (Valvira: Alkoholimyyntitilasto tammi-kesäkuu 2020). Väkevät edustavat vajaata 22 prosenttia ja viinit 20 prosenttia.

Veronkorotusten tavoitteena on valtion tulojen kasvattamisen ohella alkoholin kokonaiskulutuksen ja sitä kautta alkoholinkäyttöön liittyvien haittojen vähentäminen. Veron korotuksessa tulee siten ottaa huomioon alkoholin eri tuoteryhmien saatavuus, hinnoittelu

ja kulutus kotimaassa. Alkoholijuomien veronkorotus tulee toteuttaa kaikissa tuoteryhmissä euromääräisesti tasasuuruisena.

Alko esittää, että veronkorotus toteutettaisiin 1,55 euron suuruisena kaikissa tuoteryhmissä, mikä laskelmiemme mukaan nostaisi verokertymää vähintään tavoitellun 50 milj. € verran. Oluen veroa korotettaisiin 4,2 prosenttia, viinin veroa 4,9 prosenttia ja etyylialkoholien veroa 3,2 prosenttia. Keskimäärin vaikutus juomien vähittäismyyntihintoihin olisi noin 2 prosenttia. Alkoholiveron korotuksen suuruus, verokertymäarvio, vaikutus hintoihin on esitetty liitteessä.

Kunnioittavasti,

Helsingissä 14. päivänä lokakuuta 2020

Alko Oy

Anton Westermarck
talousjohtaja

LIITE LASKELMA TASAEUROKOROTUKSESTA ERI TUOTERYHMIIN

Esimerkkilaskelma tasaeurokorotuksesta tuoteryhmiin

	Nykyinen veron määrä	Korotus eur/ltr	Uusi veron määrä	AJ-veron korotus-%	Vaikutus eur per ltr**	Vaikutus eur per plo**
Olut, yli 2,8% (euroa per litra 100% alk)	36,50	**1,55**	38,05	**4,2 %**	0,10	0,03
Viinit, yli 8 mutta enintään 15% (senttiä per litra valmista tuotetta)*	397,0	**1,55**	416,4	**4,9 %**	0,24	0,18
Etyylialkoholi, yli 2,8% (euroa per litra 100% alk)	48,80	**1,55**	50,35	**3,2 %**	0,77	0,38

Alkon esimerkkilaskelman oletukset:

- Alkoholiveron tuotto 2019 1.482 milj. euroa.
- Veronkorotuksen tavoiteltu tuottoarvio vähintään 50 miljoonaa euroa.
- Veron korotus on euromääräisesti sama kaikissa tuoteryhmissä.

* Verotaulukossa viineillä veron määrät esitetty *senttiä per ltr valmista tuotetta*. Yllä olevassa laskelmassa korotusarvio on viineille kuitenkin vertailukelpoisuuden vuoksi esitetty euroa per litra puhdasta alkoholia -muodossa käyttäen viinin keskivahvuutena 12,5%.

** Laskettu seuraavilla esimerkkituotteilla:
Oluet: 0,33 ltr plo 5% vahvuista olutta
Viinit: 0,75 ltr plo viiniä 8-15% vahvuista viiniä
Väkevät: 0,5 ltr plo 40% vahvuista väkevää tuotetta